

УДК 331.5

JEL Classification: J68, O52

DOI: 10.20535/2307-5651.33.2025.335859

Шапка І. В.

аспірантка

ORCID ID: 0000-0003-1171-6445

Український державний університет науки і технологій

Shapka Iryna

Ukrainian State University of Science and Technology

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗАЙНЯТОСТІ РОБОЧОЇ СИЛИ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

MODERN PRACTICES OF STATE SUPPORT OF LABOR FORCE EMPLOYMENT: THE EXPERIENCE OF UKRAINE AND EU COUNTRIES

У статті розглянуто актуальні підходи до реалізації державної політики зайнятості в контексті європейської інтеграції. Метою дослідження є аналіз практик державної підтримки зайнятості в Україні та країнах Європейського Союзу (на прикладі Німеччини, Польщі та Литви), виявлення спільних і відмінних рис, а також формулювання напрямів удосконалення української політики зайнятості. Методика ґрунтується на системному, порівняльному та структурно-функціональному аналізі. Встановлено, що країни ЄС реалізують комплексну модель підтримки зайнятості з акцентом на вразливі категорії населення, мобільність та активну участь роботодавців, тоді як в Україні заходи мають обмежене охоплення і фінансування. Практичне значення дослідження полягає в окресленні можливостей адаптації ефективних європейських інструментів до національного контексту.

Ключові слова: державна підтримка, зайнятість населення, ринок праці, робоча сила, європейський досвід.

The relevance of this study is driven by the need to enhance the effectiveness of state employment regulation in Ukraine in the context of European standards and contemporary challenges, including the rise of structural unemployment, the social vulnerability of specific population groups, and the necessity to adapt labor potential to the demands of the economy. The aim of the study is to analyze current practices of public employment support in Ukraine and European Union countries (using Germany, Poland, and Lithuania as examples), to identify common and distinctive features of employment policies, and to substantiate prospects for improving Ukraine's national employment regulation system. The methodological basis of the study includes a systemic and comparative approach, structural-functional analysis, as well as methods of analytical comparison of statistical data and scholarly sources. The use of these methods enabled the assessment of the effectiveness of active and passive employment policy instruments, particularly in the context of support for vulnerable groups, labor mobility development, professional retraining, and the integration of foreign workers. The findings reveal that EU countries demonstrate a systematic approach to labor market regulation, based on the combination of institutional capacity of public employment services, a wide range of professional adaptation and retraining programs, financial support for employers, active involvement of EU funding, and comprehensive coverage of vulnerable population groups. In contrast, Ukraine, despite the presence of certain active labor market policy tools, exhibits limited scale, coverage, and financial capacity, which hampers their overall effectiveness. The practical value of the article lies in the development of proposals for adapting effective European practices to the Ukrainian context – particularly through the expansion of support programs for youth, pre-retirement-age individuals, and internally displaced persons, stimulation of employers to create jobs, and strengthening cooperation with European institutions in the field of employment. The obtained results may serve as a basis for the development of strategic policy documents in the field of labor and employment.

Keywords: state support, employment, labor market, labor force, European experience.

Постановка проблеми. Зайнятість робочої сили є одним із ключових факторів забезпечення соціально-економічної стабільності та розвитку будь-якої країни. Рівень зайнятості безпосередньо впливає на добробут населення, динаміку внутрішнього ринку, наповнення державного бюджету та загальний стан економіки. Для України особливо актуальним питання підтримки зайнятості є в умовах воєнного стану, економічної нестабільності та зростання безробіття.

Країни Європейського Союзу вже тривалий час впроваджують ефективні моделі державної підтримки зайнятості робочої сили, орієнтуючись як на стимулювання створення нових робочих місць, так і на підтримку підприємництва, профорієнтацію, перенавчання та соціальний захист безробітних. Для України надзвичайно важливо враховувати цей досвід з огляду на необхідність адаптації національної політики зайнятості до сучасних

викликів. Це потребує ґрунтовного аналізу сучасних практик державного регулювання зайнятості як в Україні, так і в країнах ЄС, для визначення можливих шляхів удосконалення національної політики зайнятості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях українських та закордонних дослідників питання державної політики у сфері зайнятості розглядаються з позицій різних теоретико-методологічних підходів. Так, Мірошніченко Т. В. [1] та Богуш Л. Г. [2] акцентують увагу на необхідності адаптації вітчизняної системи регулювання зайнятості до європейських стандартів, зокрема в частині активних програм підтримки безробітних та стимулювання створення робочих місць. Автори підкреслюють важливість комплексного підходу, який би поєднував інституційну підтримку, професійну перепідготовку та стимулювання самозайнятості.

У працях Козарезенко Л. В. [3] та Серьогіної Н.О. [4] розкрито механізми реалізації політики зайнятості в країнах Європейського Союзу, де переважає модель активних програм на ринку праці. Зокрема, зазначено, що основними інструментами є субсидії роботодавцям на створення нових робочих місць, гранти на відкриття власної справи, професійне навчання, а також програми стажування для молоді та осіб старшого віку.

Особливу увагу у науковій літературі приділено аналізу Європейської стратегії зайнятості, яка є основою координації політики держав-членів ЄС у цій сфері. Зокрема, дослідження Неприцького О., Задворного А. [5] та Аль-Сурайхі В. А. та ін. [6] підкреслюють впровадження комбінованих заходів активної та пасивної політики, що сприяє зниженню рівня безробіття порівняно з країнами Східної Європи.

Важливим аспектом сучасної політики підтримки зайнятості, як підкреслюється у наукових дослідженнях Шапки І. В., Яшкіної Н. В. [7] та Зубара І., Булейка А. [8], є її орієнтація на вразливі категорії населення – молодь, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб та інклюзивне працездатне населення, що вимагає розробки та впровадження цільових програм, адаптованих до їхніх потреб і специфіки умов праці.

Загалом, більшість наукових джерел констатують, що Україна потребує вдосконалення механізмів регулювання зайнятості відповідно до європейських підходів, зокрема шляхом активізації програм перекваліфікації, підтримки підприємницької ініціативи серед населення та стимулювання регіональної зайнятості. Аналіз сучасної наукової літератури свідчить про наявність розвинених і ефективних підходів до організації державної підтримки зайнятості у країнах ЄС, що може слугувати концептуальною основою для адаптації вітчизняної політики зайнятості в контексті інтеграції України до європейського соціально-економічного простору.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сучасних практик державної підтримки зайнятості робочої сили в Україні та країнах Європейського Союзу (на прикладі Німеччини, Польщі та Литви), з ідентифікацією їхніх спільних та відмінних характеристик, а також обґрунтування перспективних напрямів удосконалення національної політики зайнятості в Україні.

Виклад основного матеріалу. У контексті трансформаційних процесів, що відбуваються на ринку праці, зростає важливість не лише індивідуальної активності працівників у реалізації власного професійного потенціалу, а й системної та послідовної участі держави у формуванні сприятливих інституційних умов для ефективного використання людського капіталу. Забезпечення балансу між попитом і пропозицією робочої сили, підвищення конкурентоспроможності працівників, розширення інклюзивності участі працездатного населення у ринку праці та соціальний захист безробітних стають пріоритетними напрямками соціально-економічної політики багатьох країн. Для досягнення цих цілей у різних державах сформовано відповідні інституційні системи регулювання ринку праці, що передбачають як розроблення законодавчої бази, так і функціонування спеціалізованих органів зайнятості, які забезпечують реалізацію державної політики у цій сфері.

Контроль та виконання державної політики у сфері зайнятості в Україні покладено на Міністерство економіки України, яке формує державну політику у сфері праці та зайнятості, та Державний центр зайнятості, що організо-

вує надання послуг з працевлаштування, професійного навчання, виплати допомоги по безробіттю. Основним нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про зайнятість населення» [9–10]. У Польщі політику зайнятості координує Міністерство сім'ї, праці та соціальної політики разом із воєводськими та повітовими управліннями праці. Правові засади функціонування ринку праці закладено у Законі «Про сприяння зайнятості та трудові установи», який регулює порядок реєстрації безробітних, надання допомоги та реалізацію програм працевлаштування [11]. У Німеччині відповідальним органом є Федеральне агентство зайнятості, яке діє на підставі Книги III Соціального кодексу Німеччини, що містить положення щодо сприяння працевлаштуванню, надання допомоги по безробіттю, професійної освіти та перекваліфікації [12]. У Литві державну політику у сфері працевлаштування реалізує Служба зайнятості Литви, яка діє відповідно до Закону Литовської Республіки «Про підтримку зайнятості», що визначає механізми активної та пасивної політики на ринку праці, а також порядок надання соціальних гарантій безробітним [13]. На наднаціональному рівні політика зайнятості координується через Європейську стратегію зайнятості та директиви і рекомендації Європейської Комісії, які формують спільні орієнтири та цільові показники для країн-членів ЄС [14].

У системі регулювання зайнятості населення функціонують ринкові регулятори – попит і пропозиція робочої сили, рівень заробітної плати, мобільність працівників, конкуренція між роботодавцями тощо, що діють незалежно від державного впливу. Поряд із ними активно застосовуються неринкові механізми, що формуються та реалізуються органами державної влади, місцевого самоврядування або іншими уповноваженими структурами та відіграють важливу роль у стабілізації ситуації на ринку праці й забезпеченні соціальної рівноваги, особливо в умовах економічної нестабільності чи кризових явищ [15].

До неринкових регуляторів зайнятості належать активні та пасивні заходи державної політики. Активні заходи передбачають цілеспрямоване державне втручання, зокрема організацію громадських і тимчасових робіт, професійне навчання та перекваліфікацію, стимулювання самозайнятості, субсидування створення робочих місць і надання фінансових стимулів роботодавцям за працевлаштування вразливих категорій населення. Такі інструменти сприяють адаптації робочої сили до потреб ринку праці. Пасивні заходи виконують компенсаторну функцію та включають виплати допомоги по безробіттю, соціальні трансферти, дотації на оплату житла й комунальних послуг, спрямовані на пом'якшення соціальних наслідків безробіття, зниження ризиків бідності та збереження соціальної стабільності, особливо в умовах кризових явищ чи воєнних загроз [16].

Особливості реалізації активних і пасивних заходів політики зайнятості в Україні, Польщі, Німеччині та Литві представлені в таблиці 1.

Окрім національних заходів, відчутний вплив на політику зайнятості мають наднаціональні ініціативи, зокрема в рамках ЄС. Через Європейську стратегію зайнятості, директиви та рекомендації Єврокомісії формуються спільні орієнтири й цілі, що забезпечують узгоджений підхід до вирішення проблем безробіття та покращення якості робочих місць [19].

Аналіз активних і пасивних заходів державної політики зайнятості в Україні, Польщі, Німеччині та Литві засвідчує наявність як спільних, так і відмінних підходів

до регулювання ринку праці. У зазначених країнах реалізуються активні заходи, спрямовані на підвищення професійної кваліфікації, перекваліфікацію, стимулювання самозайнятості, субсидування створення нових робочих місць, а також організацію громадських робіт як форми тимчасового працевлаштування. Водночас спостерігаються національні особливості: в Україні застосовується одноразова допомога на започаткування підприємницької діяльності; у Німеччині акцент зроблено на підтримку стартапів серед безробітних; у Литві домінує орієнтація на залучення молоді до ринку праці. Пасивні заходи, пов'язані з фінансовою підтримкою безробітних та соціальними пільгами, є характерними для всіх країн, проте відрізняються змістовим наповненням: Німеччина додатково забезпечує без-

робітним медичне страхування, Польща – цільові виплати для осіб передпенсійного віку, Литва – адресну допомогу малозабезпеченим домогосподарствам та пільги на оплату житлово-комунальних послуг. Порівняльний аналіз вказує на спільну тенденцію до активізації економічної участі населення, підвищення конкурентоспроможності робочої сили та посилення соціального захисту незайнятого населення. Водночас структура, форми й інтенсивність реалізації таких заходів зумовлені особливостями соціально-економічного розвитку та інституційного середовища кожної країни, що актуалізує потребу в їх подальшій систематизації. З цієї метою здійснено узагальнення основних напрямів державної політики зайнятості, результати якого відображено в таблиці 2.

Таблиця 1

Активні та пасивні заходи державної політики зайнятості в Україні та країнах ЄС

Країна	Активні заходи	Пасивні заходи
Україна	– Організація громадських робіт – Професійне навчання та перекваліфікація – Надання одноразової допомоги для відкриття власної справи – Субсидування робочих місць для вразливих категорій	– Виплата допомоги по безробіттю – Соціальні трансферти – Пільги для безробітних матерів-одиначок
Польща	– Програми стажування, перекваліфікації – Субсидії для роботодавців на створення нових робочих місць – Підтримка самозайнятості – Громадські роботи	– Виплата допомоги по безробіттю – Пільги для безробітних – Додаткові виплати для осіб передпенсійного віку та багатодітних
Німеччина	– Професійне консультування та навчання – Програми перекваліфікації – Субсидії роботодавцям за працевлаштування безробітних – Підтримка стартапів безробітними	– Допомога по безробіттю – Соціальні виплати на дітей – Пільгове медичне страхування для безробітних
Литва	– Організація громадських робіт – Курси підвищення кваліфікації та перекваліфікації – Субсидування працевлаштування вразливих груп – Підтримка молодіжного працевлаштування	– Виплата допомоги по безробіттю – Соціальні виплати для малозабезпечених сімей – Пільги на оплату комунальних послуг

Джерело: сформовано автором на основі [10; 17–18]

Таблиця 2

Основні напрямки державної підтримки зайнятості в Україні та країнах ЄС

Напрямок / Країна	Україна	Польща	Німеччина	Литва
Служба зайнятості	Державний центр зайнятості (ДЦЗ)	Повітові управління праці (PUP)	Федеральне агентство праці (BA)	Литовська служба зайнятості (UZT)
Допомога по безробіттю	Обмежена за розміром та термінами	Залежно від страхового стажу	60–67% від зарплати до 12–24 міс.	Залежно від стажу
Професійна перекваліфікація	Курси ДЦЗ, програми реінтеграції	Курси, стажування, перепідготовка	Курси, оплачувана перепідготовка	Професійне навчання від UZT
Підтримка молоді	Гранти на бізнес	Звільнення від податків до 26 років, стажування	Молодіжні програми, оплачувані стажування	Пільгове працевлаштування, молодіжні проекти
Підтримка осіб 50+	Обмежені програми	Субсидії роботодавцям на працевлаштування	Субсидії, адаптаційні програми	Додаткові дотації на працевлаштування
Підтримка бізнесу	Часткова компенсація ЄСВ за працевлаштування людей з інвалідністю	Дотації за працевлаштування безробітних, людей з інвалідністю	Субсидії на створення робочих місць, підтримка під час кризи	Пільги та гранти для підприємців
Легалізація іноземців	Спрощені умови працевлаштування іноземців для окремих категорій	Спрощена для громадян України та деяких країн ЄС	Спрощена для дефіцитних професій	Спрощена для ІТ та дефіцитних спеціальностей
Фінансування з ЄС	Обмежено, окремі програми	Значна частина програм	Фінансування соціальних програм	Фінансування перекваліфікації та зайнятості
Підтримка мобільності	Для зареєстрованих безробітних, обмежені умови	В межах програм зайнятості	Для зареєстрованих безробітних та тих хто проходить стажування	Для зареєстрованих безробітних
Пільги для роботодавців	Обмежені умови	Значні податкові та соціальні пільги	Дотації, податкові пільги	Дотації, знижки на податки

Джерело: сформовано автором на основі [10; 20–22]

Досліджувані країни характеризуються наявністю розвиненої інституційної інфраструктури зайнятості, проте характер, обсяг і результативність реалізованих заходів державної підтримки суттєво відрізняються. У країнах ЄС простежується комплексний і системний підхід до формування політики зайнятості, що передбачає значний рівень соціальних виплат, оплачувану професійну перепідготовку, широке застосування дотацій для роботодавців, а також цілеспрямовану підтримку молоді, осіб передпенсійного віку та інтеграцію іноземної робочої сили. Водночас в Україні, попри наявність окремих елементів активної політики зайнятості, подібних до практик країн ЄС, відповідні заходи відзначаються обмеженим масштабом, недостатнім рівнем фінансування та охоплення цільових груп, що суттєво знижує їхню ефективність.

Підтверджувальним фактом ефективності заходів державної політики у сфері зайнятості робочої сили є низка показників, які дозволяють оцінити результативність застосовуваних механізмів щодо зниження рівня безробіття, підвищення рівня зайнятості населення, зростання кількості осіб, охоплених активними програмами працевлаштування, а також інтеграції вразливих категорій населення на ринку праці. Одним із показників є рівень безробіття, що відображає загальну ситуацію на ринку праці та ступінь залучення населення до економічної активності. Рівень безробіття в Україні та країнах ЄС представлений на рисунку 1.

Висновки та рекомендації. Проведений аналіз сучасних практик державної підтримки зайнятості робочої сили в Україні та країнах ЄС засвідчив істотну різницю у масштабах, структурі та ефективності застосовуваних інструментів. Зокрема, у країнах ЄС (особливо в Німеччині та Польщі) сформовано багатофункціональну та фінансово забезпечену систему підтримки як працівників, так і роботодавців. До неї включено широкий спектр заходів – від професійної перекваліфікації та оплачуваних стажувань до податкових стимулів, субсидування зайнятості та сприяння внутрішній та зовнішній трудовій мобільності. Особлива увага приділяється підтримці молоді, осіб старшого віку (50+), людей з інвалідністю та легалізації праці іноземців.

На відміну від цього, в Україні функціонують переважно базові програми державної підтримки, які мають обмежене охоплення цільових груп і недостатній обсяг фінансування. Практично відсутні системні заходи, спрямовані на активне залучення до праці вразливих категорій населення, а також на стимулювання роботодавців до створення нових робочих місць. У більшості випадків українські ініціативи мають фрагментарний характер і не супроводжуються належною міжінституційною взаємодією чи залученням зовнішніх (зокрема європейських) фінансових ресурсів.

У зв'язку з викладеним, доцільно запропонувати такі напрями вдосконалення державної політики зайнятості в Україні:

- адаптація інструментів провідних європейських країн з урахуванням національних соціально-економічних умов та поточних викликів, передусім через поетапне розширення охоплення населення активними програмами сприяння зайнятості;
- посилення підтримки соціально вразливих та пріоритетних категорій населення, зокрема молоді, осіб передпенсійного віку, осіб з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб, шляхом впровадження цільових програм професійної адаптації, перекваліфікації та дотаційного працевлаштування;
- запровадження стимулювальних механізмів для роботодавців, у тому числі у вигляді податкових пільг, дотацій на створення нових робочих місць, компенсацій частини заробітної плати та єдиного соціального внеску при працевлаштуванні безробітних із вразливих груп;
- розробка ефективної нормативно-правової бази щодо легалізації праці іноземців, з орієнтацією на спрощення процедур залучення кваліфікованих фахівців у галузях із підтвердженим кадровим дефіцитом;
- посилення інституційної взаємодії з органами ЄС, зокрема шляхом активнішої участі у програмних ініціативах ЄС, спрямованих на фінансування проєктів зайнятості, професійного навчання та мобільності робочої сили;
- запровадження систем моніторингу та оцінювання ефективності реалізованих заходів у сфері політики

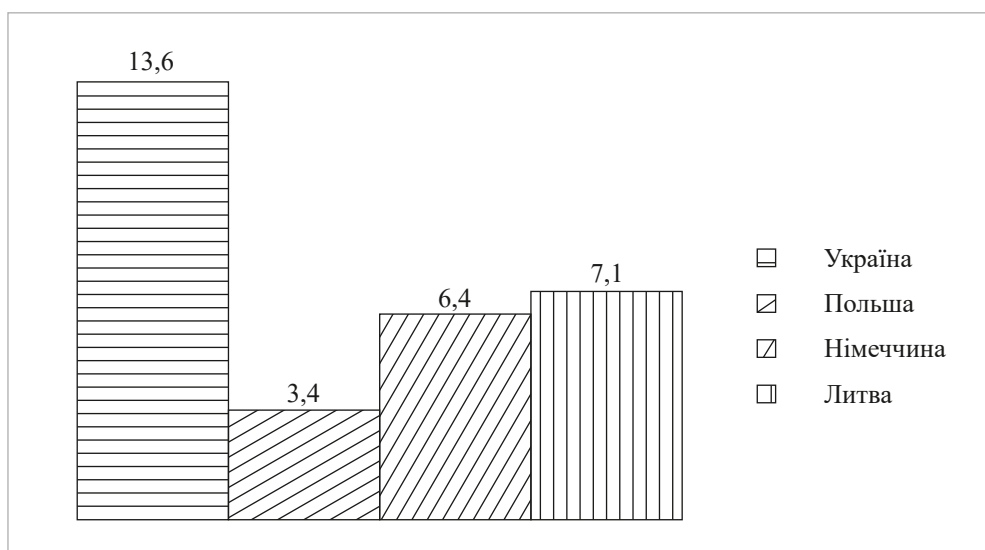

Рис. 1. Рівень безробіття в Україні та країнах ЄС у I кварталі 2025 року, %

Джерело: сформовано автором на основі [10; 23]

зайнятості з використанням кількісних і якісних індикаторів, що дозволить коригувати політику на основі емпіричних даних та реальних результатів.

Реалізація зазначених заходів дозволить Україні зміцнити систему підтримки зайнятості, підвищити стійкість ринку праці до зовнішніх викликів і сприяти інтеграції в європейський соціально-економічний простір.

Подальші дослідження варто спрямувати на поглиблений аналіз ефективності окремих інструментів державної політики зайнятості, визначення оптимальних механізмів адаптації європейських практик до національного контексту, а також розроблення моделей оцінювання впливу реалізованих заходів на динаміку ринку праці з урахуванням соціально-демографічних та регіональних особливостей.

Література:

1. Мірошніченко Т. В. Державне регулювання ринку праці в сучасних умовах розвитку економіки. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 9. С. 206–211. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765x/2025-9-28> (дата звернення: 12.06.2025).
2. Bogush L. State employment regulation as the national economy' incentive. *Scientific opinion: Economics and Management*. 2021. No. 6(76). DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666x/2021-76-11> (дата звернення: 12.06.2025).
3. Козарезенко Л. В. Фінансові механізми реалізації соціальної політики та політики зайнятості в країнах європейського союзу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 16. С. 15–23. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.16.15> (дата звернення: 12.06.2025).
4. Serohina N. O. Providing productive employment as a priority policy in the European Union. *Public administration and customs administration*. 2020. № 4. Р. 10–15. DOI: <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-4.2> (дата звернення: 12.06.2025).
5. Неприцький О., Задворний А. Регіональна політика і зайнятість населення Польщі після вступу до Європейського Союзу. *Scientific Papers of the Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynskyi State Pedagogical University Series History*. 2024. № 49. С. 77–81. DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2024-49-77-81> (дата звернення: 12.06.2025).
6. Employee Turnover: Causes, Importance and Retention Strategies / W. A. Al-Suraihi et al. *European Journal of Business and Management Research*. 2021. Vol. 6, no. 3. Р. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.24018/ejbmr.2021.6.3.893> (дата звернення: 12.06.2025).
7. Шапка І. В., Яшкіна Н. В. Інклюзивна адаптація: забезпечення відкритості та доступності на сучасному ринку праці. *Інклюзивна економіка*. 2024. № 4 (06). С. 47–55. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.6-7 (дата звернення: 12.06.2025).
8. Зубар І., Булейко А. Державна політика у сфері зайнятості населення з обмеженими можливостями. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: матеріали II міжнар. науково-практ. конф. (м. Київ, 7 груд. 2021р.)*. Київ: 2021. С. 421–425.
9. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 15.06.2025).
10. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/> (дата звернення: 15.06.2025).
11. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. URL: <https://www.gov.pl/> (дата звернення: 15.06.2025).
12. Bundesagentur für Arbeit. URL: <https://www.arbeitsagentur.de> (дата звернення: 15.06.2025).
13. Užimtumo tarnyba. URL: <https://uzt.lt/> (дата звернення: 15.06.2025).
14. European Commission. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/eu-employment-policies_en (дата звернення: 15.06.2025).
15. Большая О. Развитие рынка труда и государственное регулирование занятости населения: дис. канд. экон. наук: 08.00.03. Полтава, 2015. 285 с.
16. Семенова Л. Ю. Зайнятість населення в контексті державного регулювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 3. С. 59–66.
17. Лук'янова Л. Моделі підтримки осіб з інвалідністю у реалізації права на працю: зарубіжний досвід, українські реалії. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2023. № 23. С. 67–87. DOI: <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i23.231> (дата звернення: 20.06.2025).
18. Робота, міграція, туризм і навчання в країнах світу. URL: <https://migrant.biz.ua> (дата звернення: 20.06.2025).
19. Destefanis S., Fragetta M., Ruggiero N. Active and passive labour-market policies: the outlook from the Beveridge curve. *Applied Economics*. 2023. P. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.1080/00036846.2022.2159010> (дата звернення: 20.06.2025).
20. Міграція, робота та навчання за кордоном. URL: <https://europortal.biz.ua/evropa/nimechchyna/robota/arbeitslosengeld-1.html> (дата звернення: 22.06.2025).
21. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. URL: <https://www.eurofound.europa.eu/en/about-eurofound/vacancies/applicants/rules-reimbursement-interviewees> (дата звернення: 22.06.2025).
22. Урядовий портал. Компенсаційні програми для роботодавців від служби зайнятості. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kompensatsiini-prohramy-dlia-robotodavtsiv-vid-sluzhby-zainiatosti> (дата звернення: 22.06.2025).
23. Eurostat. Statistical themes. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 23.06.2025).

References:

1. Miroshnichenko T. V. (2025). Derzhavne rehulivuvannia rynku pratsi v suchasnykh umovakh rozvytku ekonomiky. [State regulation of the labor market in the modern conditions of economic development]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, vol. (9), pp. 206–211. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765x/2025-9-28> (accessed June 12, 2025). (in Ukrainian).
2. Bogush L. (2021). State employment regulation as the national economy' incentive. *Scientific opinion: Economics and Management*, vol. 6(76). DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666x/2021-76-11> (accessed June 12, 2025).
3. Kozarenko L. V. (2024). Finansovi mekhanizmy realizatsii sotsialnoi polityky ta polityky zainiatosti v krainakh yevropeiskoho soiuзу [Financial mechanisms for the implementation of social and employment policies in the countries of the European Union]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 16, pp. 15–23. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.16.15> (accessed June 12, 2025). (in Ukrainian).
4. Serohina N. O. (2020). Providing productive employment as a priority policy in the European Union. *Public administration and customs administration*, vol. 4, pp. 10–15. DOI: <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-4.2> (accessed June 12, 2025).
5. Nepriyskyi O. & Zadvorny A. (2024). Rehionalna polityka i zainiatist naseleennia Polshchi pislia vstupu do Yevropeiskoho Soiuзу [Regional policy and employment of the Polish population after accession to the European Union]. *Investytsii: Vinnytsia Mykhailo Kotsyiubynskyi State Pedagogical University Series History*, vol. 49, pp. 77–81. DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2024-49-77-81> (accessed June 12, 2025). (in Ukrainian).

6. Al-Suraihi W. A., Samikon S. A., Al-Suraihi A.-H. A. & Ibrahim I. (2021). Employee Turnover: Causes, Importance and Retention Strategies. *European Journal of Business and Management Research*, vol. 6(3), pp. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.24018/ejbmr.2021.6.3.893> (accessed June 12, 2025).
7. Shapka I. V. & Yashkina N. V. (2024). Inkluzivna adaptatsiia: zabezpechennia vidkrytosti ta dostupnosti na suchasnomu rynku pratsi [Inclusive adaptation: ensuring openness and accessibility in the modern labor market]. *Inkluzivna ekonomika*, vol. 4 (06), pp. 47–55. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.6-7 (accessed June 12, 2025). (in Ukrainian).
8. Zubar I. & Buleiko A. (2021). Derzhavna polityka u sferi zainiatosti naselennia z obmezhenyi mozhlyvostiamy [State policy in the sphere of employment of the population with limited opportunities]. *Upravlinnia ta administruvannia v umovakh protydii hibrnym zahrozam natsionalnii bezpetsi: materialy II mizhnar. naukovo-prakt. konf.* (Kyiv, December 7, 2021). Kyiv: 2021, pp. 421–425. (in Ukrainian).
9. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [Ministry of Economy of Ukraine]. Available at: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (accessed June 15, 2025).
10. Derzhavna sluzhba zainiatosti [State Employment Service]. Available at: <https://www.dcz.gov.ua/> (accessed June 15, 2025).
11. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. Available at: <https://www.gov.pl/> (accessed June 15, 2025).
12. Bundesagentur für Arbeit. Available at: <https://www.arbeitsagentur.de> (accessed June 15, 2025).
13. Užimtumo tarnyba. Available at: <https://uzt.lt/> (accessed June 15, 2025).
14. European Commission. Available at: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/eu-employment-policies_en (accessed June 15, 2025).
15. Bolshaia O. Rozvytok rynku pratsi ta derzhavne rehuliuвання zainiatosti naselennia [Labor market development and state regulation of population employment]: dys. kand. ekon. nauk: 08.00.03. Poltava, 2015. 285 p. (in Ukrainian).
16. Semenova L. Yu. (2014). Zainiatist naselennia v konteksti derzhavnoho rehuliuвання [Population growth in the context of state regulation]. *Investysii: praktyka ta dosvid*, vol. 3, pp. 59–66. (in Ukrainian).
17. Lukianova L. (2023). Modeli pidtrymky osib z invalidnistiu u realizatsii prava na pratsiu: zarubizhnyi dosvid, ukrainski realii [Models of support for persons with disabilities in the exercise of the right to work: foreign experience, ukrainian realities]. *Osvita osib z osoblyvymi potrebamy: shliakhy rozbudovy*, vol. 23, pp. 67–87. DOI: <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i23.231> (in Ukrainian).
18. Robota, mihratsiia, turizm i navchannia v krainakh svitu [Work, migration, tourism and education in countries around the world]. Available at: <https://migrant.biz.ua> (accessed June 20, 2025).
19. Destefanis S., Fragetta M. & Ruggiero N. (2023). Active and passive labour-market policies: the outlook from the Beveridge curve. *Applied Economics*, pp. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.1080/00036846.2022.2159010>
20. Mihratsiia, robota ta navchannia za kordonom [Mihratsiia, the work and training behind the cordon]. Available at: <https://euportal.biz.ua/evropa/nimechchyna/robota/arbeitslosengeld-1.html> (accessed June 20, 2025).
21. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Available at: <https://www.eurofound.europa.eu/en/about-eurofound/vacancies/applicants/rules-reimbursement-interviewees> (accessed June 22, 2025).
22. Kompensatsiini prohramy dlia robotodavtsiv vid sluzhby zainiatosti [Compensation programs for employers in the form of employment services]. Available at: <https://kmu.gov.ua/news/kompensatsiini-prohramy-dlia-robotodavtsiv-vid-sluzhby-zainiatosti> (accessed June 22, 2025).
23. Eurostat. Statistical themes. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat> (accessed June 23, 2025).

Стаття надійшла до редакції 23.06.2025

Стаття опублікована 30.06.2025